

תואר שני באמנויות M.F.A

טלפון סלמה: 03-6824082
פקס: 03-5187979
דוא"ל: mfa@bezalel.ac.il
ד"ר רפאל זגורי-אורלי – ראש התכנית לתואר שני באמנויות
תמר ארז - מנהלת אדמיניסטרטיבית

סגל ההוראה

ד"ר רפאל זגורי-אורלי - ראש התכנית
פרופ' דודו מזח - ראש המחלקה לאמנויות המסך
אלי פטל - ראש המחלקה לאמנות
עילית אזולאי
יוסי ברגר
פרופ' צבי גולדשטיין
דוד גינתון
מיכל הלפמן
שרון יערי
יצחק ליבנה
משה ניניו
יהודית ספורטס
גלעד רטמן
פרופ' שמחה שירמן

האמנות העכשוויות נוצרת ומתפתחת בתוך מערכות של הקשרים תרבותיים, אינטלקטואליים, חברתיים וכלכליים מורכבים, סבוכים ודינאמיים; מסגרת ללימודים והכשרת אמנים בשלבים מתקדמים מחייבת אפוא יצירת סביבה שתאפשר דיאלוג וזרימת רעיונות בין יוצרים וחוקרים מתחומים מגוונים ושונים.

בבסיס הפעילות האקדמית-חינוכית של תכנית התואר השני באמנויות (M.F.A) קיימת אינטגרציה של עבודת סטודיו אישית, לימודים עיוניים, דיונים קבוצתיים ומפגשים עם אמנים, חוקרים, מבקרים ואוצרים מובילים מהארץ ומהעולם, תוך ניסיון לנסח מבנה הולם ודינאמי ללימודי אמנות מתקדמים בסביבה החיה של העשייה והדיון באמנות עכשווית בישראל.

בתכנית למדו ולומדים אמנים צעירים שעוסקים בציור, פיסול, וידיאו, צילום, קולנוע, ארכיטקטורה ותקשורת חזותית ותחומים אחרים; היא מפעילה מסגרות שונות של שיתופי פעולה וחילופי ידע עם מסגרות מקבילות בעולם.

התכנית מבקשת להכשיר אמנים יוצרים ברמה גבוהה ולהכניס להשתלב ולתרום בעולם האמנות הישראלי והבינלאומי ולתפקד בו בהצלחה. התכנית מציעה סביבה מאתגרת ותומכת להתפתחותם היצירתית, המקצועית והביקורתית של משתתפיה, במסגרת קהילת אמנים צעירים המעורבת בעיצוב אופי הפעילות ונושאי הדיון המתקיימים בה. התכנית פועלת כ"חממה" וכמעבדת רעיונות, מטפחת את היצירה האישית ומעודדת דיאלוג בין משתתפיה תוך דגש על מצוינות ומעורבות בשיח ובפרקטיקה של חיי האמנות והתרבות בארץ במובנם הרחב ביותר.

אמנות. הַנְעֵז?

הרי לנו שאלה ששבה וחוזרת אלינו ללא הרף, שאלה שאינה יכולה להיענות בקריאה כלשהי להתגייסות פעילה למען האמנות. אין בה רק משום קריאה לנו לייצר עוד יצירות אמנות או לפעול למען האפשרות להציג אמנות במקומות רבים ושונים. מיותר להזכיר זאת כאן: איננו סוכנים בעלמא המונעים אך ורק בידי הרצון לראות בשגשוג האמנות. שאלה זו מדברת אחרת. היא מדברת אחרת מפני שהיא מצביעה גם על מה שהיינו יכולים לכנות, עוד קודם להתגייסות זו, הכורח להיחשף באורח רדיקלי ככל שאפשר **להתגברות** על ההווה הנוכח. מפני שהיא תובעת מאתנו תחילה וקודם לכול מכוונות כלפי העתיד. היא דורשת מאתנו חשיבה המודרכת בידי העתיד ועל כן פוקדת עלינו להתמסר למה שהעתיד עדיין יכול להבטיח לנו.

כביכול, בלב לבה של האמנות מוטלת עלינו אחריות אחת ויחידה: לאלץ את העתיד להיאמר; ומכאן — לאלץ את העתיד להוסיף להבטיח מעבר למה שההווה הנוכח יכול על פי רוב לבטא. להאמין באותה הבטחה הטמונה בלבה של האמנות — אותה הבטחה שרק היא מסוגלת לשאת אותנו אל מה שעדיין מבקש להיאמר מעבר לבן-זמניות של עולמנו, יציר הגלובליזציה הכלכלית, שבו הכול חוזר ושב וחוזר אל הזהה; ובכן, אמונה זו נושקת לדבר מה כמו "שיגעון". שיגעון שצריך אולי ללמוד שוב לשמוע אותו, ואשר ניטשה אמר עליו שאין הוא מעצב את החשיבה אלא שב ומערער אותה, שב ומבצע דה-טריטוריאליזציה שלה, מפני שהוא נובע מהאמנות. "שיגעון מסוים צריך לפקוח עין, להשגיח, על המחשבה", כתב פעם ז'אק דרידה. ובכן, הבה נכנה שיגעון זה — "האמנות".

הבה נכנה שיגעון זה הפוקח עין על המחשבה — "האמנות". עוגן לרעיון זה מצאתי במה ששפתנו, העברית, אומרת על המילה "אמנות". דומני שהקשר בין "אמנות" ל"נאמנות" לא זכה, אם בכלל, לתשומת לב מספקת. הנאמנות פֵּאִירוע של האמנות. אך הנאמנות למה? למי? הפיתוי לנסות להגדיר כיוון לנאמנות הוא תמיד הרה סכנה.

הבה נאמר, אפוא, נאמנות לסכנה, נאמנות בלתי מוגדרת — או, גם, "נאמנות בלתי נאמנה" לכל הגדרה, לכל מה שמתיימר להחזיק ביכולת או בכוח לומר מה היא ולאן מועדות פניה. "נאמנות בלתי נאמנה" היא גם נאמנות לסיכוי שבסכנה להעז שוב ושוב. כלומר, להעז לגלות תמיד את מה שעדיין ממתין למוצא פיה של האמנות. לא רק לתרגם, אלא לגלות, מעבר לתרגום, מעבר לתקשורת העודפת, את השפע האינסופי של מחוותיה, את שלל תוואיה, את הישנות דרכיה ואת ריבוי קולותיה. היא גם אולי — ודאי כבר הבנתם — דרכי לספר לכם את סיפורה של חברות שטרם נשמע כמותה, חברות-עד.

רפאל זגורי-אורלי

מרכיבי התכנית

כל משתתף בתכנית נתפס כציר ייחודי סביבו נעים המרכיבים המנחים של התכנית: עבודת סטודיו עצמאית, הנחיה אישית, ביקורת סטודיו קבוצתית, תערוכות, לימודים עיוניים, מפגש עם אמנים ומרצים אורחים, תערוכת גמר ועבודה כתובה. התכנית בנויה סביב שלד בסיסי קבוע של מסגרות אקדמיות וסגל הוראה, אך שואפת לגמישות מקסימלית בהתאם לדינמיקה של הקבוצה כולה ולצרכיו האישיים של כל משתתף. משך הלימודים בתכנית: שתי שנות לימוד.

מבנה תכנית הלימודים

ימי הלימוד בבצלאל בשנת הלימודים תשע"ד יהיו:

סמסטר א': יום ראשון, בצלאל תל אביב – סטודיו; יום רביעי: בבצלאל הר הצופים ירושלים – בית הספר ללימודים מתקדמים.

סמסטר ב': ימי ראשון בצלאל תל אביב – סטודיו; יום רביעי: סמינרים של מרצים אורחים. בנוסף יתקיימו אירועים מיוחדים כגון: ביקורים ומפגשים בתערוכות, השתתפות בימי עיון והרצאות, ועוד (לא בהכרח בימים ראשון או רביעי)

מבנה תכנית הלימודים המעשיים

שנה א'

12 ש"ש, 12 נ"ז	סטודיו עצמאי 1
4 ש"ש 4 נ"ז	סטודיו הנחיה אישית 1
4 ש"ש 4 נ"ז	סמינר סטודיו – א' דיון וביקורת תהליכים
2 ש"ש 0.5 נ"ז	סדנה רב-תחומית 1
2 ש"ש 0.5 נ"ז	סדנה רב-תחומית 2
2 ש"ש 1 נ"ז	סדנאות אורח 1
24 ש"ש 22 נ"ז	סה"כ

שנה ב'

12 ש"ש 12 נ"ז	סטודיו עצמאי 2
4 ש"ש 4 נ"ז	סטודיו הנחיה אישית 2
4 ש"ש 4 נ"ז	סמינר סטודיו ב' – דיון וביקורת תהליכים
2 ש"ש 0.5 נ"ז	סדנה רב-תחומית 1
2 ש"ש 0.5 נ"ז	סדנה רב-תחומית 2
2 ש"ש 1 נ"ז	סדנאות אורח 2
24 ש"ש 22 נ"ז	סה"כ

מבנה תוכנית הלימודים העיוניים

שנה א'

2 ש"ס 2 נ"ז	אוצרות בין תיאוריה לפרקטיקה
4 ש"ס 4 נ"ז	סמינר מתקדם
2 ש"ס 2 נ"ז	קורס בחירה מתקדם
8 נ"ז	סה"כ

שנה ב'

2 ש"ס 2 נ"ז	ביקורת אמנות: לחשוב דרך אמנות
2 ש"ס 4 נ"ז	סמינר מתקדם
2 ש"ס 2 נ"ז	קורס בחירה מתקדם
8 נ"ז	סה"כ

לימודים מעשיים

עבודת סטודיו עצמאית

העבודה בסטודיו היא מסגרת ההתייחסות הבסיסית של התכנית, ציר מרכזי של מטלות התואר, וחלק בלתי נפרד מהן. התלמידים לתואר שני נתפשים כבעלי מוטיבציה ויכולת לפתח מהלך עצמאי של מחקר יצירתי אישי בסטודיו, כאשר היצירה האמנותית היא המרכז לדין ביקורתי, לפעילות בתכנית ולדיאלוג של הסטודנט עם עמיתיו ועם צוות התכנית. בצלאל מעמידה לרשות כל תלמיד סטודיו; הפעילות האישית בסטודיו משתלבת בפעילות מכלול המסגרות הלימודיות של התכנית ומאפשרת לסטודנט ליצור ולפתח דיאלוג, לקבל היזון חוזר, הערכה מצד עמיתים, מורים, מרצים ואורחים ומבקרים מוזמנים.

הנחיה אישית

המפגש בין אמן בוגר ומנוסה לבין סטודנט לאמנות הינו פורמט פדגוגי היסטורי על פיו אמן מלמד אמן. ההנחיה האישית מאפשרת תנאים לדו-שיח בין סטודנט-מרצה והתייחסות לעבודותיו של הסטודנט היחיד. למפגש כזה תפקיד חשוב בתהליך גיבוש זהותו האמנותית של הסטודנט. במפגשי ההנחיה יושם דגש על חיזוק המרכיבים המקוריים ופיתוח ההיבט האישי ביצירתו, תתקיים "קריאה" של עבודת הסטודנט במטרה לזהות מהלכים בעבודתו ולמקמה בקונטקסט תרבותי-חברתי רחב ולאפשר למרצה הגשת סיוע והנחייה מתאימים. כל סטודנט יפגש עם המנחים מספר פעמים לאורך השנה. ההנחיה נערכת בסטודיו של הסטודנט, תוך התייחסות לעבודתו ומתקיימת על פי תכנית עבודה מוסכמת בין הצדדים כל סטודנט

סמינר סטודיו – דיון וביקורת תהליכים

סמינר מעשי המתכנס מידי שבוע לדיון בעבודות המשתתפים בהקשר קבוצתי קולקטיבי-חברתי. הסטודנטים פועלים בקבוצות מלווים במנחים מסגל התוכנית. השנה נחלק הסמינר לשני מרחבי דיון:

זו מסגרת רחבה שמטרתה לפתח ולגוון את אופני ההתייחסות והדיון בתהליכי העבודה האישית בסטודיו. במרכז הסמינר דיון ביקורתי שוטף בתהליכי העבודה בסטודיו. הסטודנט מפתח בסמינר זה יכולות של התנסחות רהוטה ובטחון עצמי בשיחה על עבודותיו ועבודות סטודנטים אחרים. דגש מיוחד מושם על עידוד ובחינת התהליך האישי וההיגיון הפנימי שלו בהקשר הרחב של ההתרחשות האמנותית העכשווית. במהלך הסמינר יתקיימו מפגשים עם אמנים פעילים ואנשי אמנות בשיחה על עבודתם ועל תהליכים וכיוונים בעולם האמנות המקומי והבינלאומי. בסוף שנת הלימודים הראשונה יציג כל סטודנט תערוכה מסכמת של עבודותיו ויתקיים דיון עומק בנוכחות מנחי התכנית והסטודנטים. בשנה השנייה ללימודים יתנהל במסגרת הסדנה דיון שעיקרו גיבוש עבודתו האמנותית של התלמיד לקראת תערוכת הגמר. עבודת כל תלמיד תידון בהרחבה במפגשים משותפים לקבוצה כולה ובהשתתפות המנחים האישיים ומורים נוספים. דיון זה יתנהל גם בזיקה להקשרים התיאורטיים היותר רחבים של הרעיונות שהתלמיד מפתח.

סמינר סטודיו ביקורתי

מסגרת רחבה שמטרתה לפתח ולגוון את אופני ההתייחסות והדיון בתהליכי העבודה האישית בסטודיו. משמע, לחשוב מעבר ומחוץ לסטודיו גרידא; לחשוב מחוץ לקופסא. מה קורה בין האישי למרחב הציבורי-חברתי. במרכז הסמינר יעמוד דיון ביקורתי שוטף בתהליכי העבודה בסטודיו ובאופני תצוגה. הסטודנט יפתח בסמינר זה יכולות של התנסחות, דיבור, הצגה ויכולות פנייה לאחר, וכן בטחון עצמי בשיחה על עבודותיו ועבודות סטודנטים אחרים. דגש מיוחד מושם על עידוד ובחינת התהליך האישי וההיגיון הפנימי שלו בהקשר הרחב של ההתרחשות האמנותית העכשווית. במהלך הסמינר יתקיימו מסגרות שונות של דיונים, תצוגות אישיות ו/או קבוצתיות וכמה שיותר פעולות בחללי העבודה הציבוריים של התוכנית. בנוסף על העבודה עם צוותי המורים יתקיימו במהלך השנה מפגשי הנחיה אישיים 1:1 בין מנחי הסמינר והסטודנטים.

סמינר סטודיו כיתתי

מפגשי סמינר סטודיו כיתתיים, המאפשרים הבחנה חדה ותהליכית בין שנה א' לשנה ב' בכל הנוגע לעשייה האמנותית והקשריה התיאורתיים, תרבותיים חברתיים. הסמינר מבוסס על פיתוח מסגרות חשיבה ותרגומם לעשייה.

במסגרת הסמינר יתקיימו בין היתר מפגשים עם אמנים פעילים ואנשי אמנות ותרבות. יפותחו דיונים ושיחות על תהליכים וכיוונים בעולם האמנות המקומי והבינלאומי, וייערכו סיורים בתערוכות ואירועי אמנות.

בסוף שנת הלימודים הראשונה יציג כל סטודנט תערוכה מסכמת של עבודותיו ויתקיים דיון עומק בנוכחות מנחי התכנית והסטודנטים. כמו כן, יתקיים אירוע *סטודיו פתוח* שיאפשר הצצה לסטודיו ותהליכי העבודה כמו גם מפגש בלתי-אמצעי ושיחה עם קהלים שונים.

בשנה השנייה ללימודים יתנהל במסגרת הסמינר דיון שעיקרו גיבוש עבודתו האמנותית של הסטודנט לקראת תערוכת הגמר. עבודת כל סטודנט תזכה לדיון רחב במסגרת המפגשים הכיתתיים ובהשתתפות המנחים האישיים ומורים נוספים ואורחים. דיון זה יתנהל גם בזיקה להקשרים התיאורטיים היותר רחבים של הרעיונות שהאמן מפתח.

סדנאות רב תחומיות

סדנאות אלה מתמקדות בשאלות של יחסי התיאוריה והמעשה האמנותי; בתיאוריות של האמנות הפלסטית ובתחומים המקיפים אותה – כמו ספרות, ארכיטקטורה, קולנוע, פילוסופיה, כלכלה, סוציולוגיה, עיצוב, מחול, מוסיקה וסאונד והקשרי תצוגה – מתוך הדגשת הקשרים שונים של ההווה ביחס לאלה. במסגרת הסדנאות יתקיימו סמינרים ויוזמנו באופן שוטף מרצים אורחים לסדרות של הרצאות מובנות ומפגשי אמן.

תערוכות וחללי תצוגה

במהלך הלימודים יציג כל משתתף/סטודנט את עבודותיו מספר פעמים במסגרות שונות של התוכנית. תצוגות שיערך בהן דיון המלווה את עבודת הסטודנט במהלך התכנית, הגשות ותערוכות סוף שנה, וכן תצוגות רלוונטיות לנושאים הנידונים בתכנית. חלק מהדיונים פנימיים וחלק נחשף לקהל בתערוכות ו/או פלטפורמות. תערוכות יחיד שמחוץ לתוכנית בתקופת הלימודים יתאפשרו רק באישור ועדת ההוראה של התוכנית.

סדנאות אורח - מפגש עם אמנים ומרצים אורחים

במהלך הלימודים ייפגשו הסטודנטים עם אמנים, מבקרים, תיאורטיקנים ואוצרים פעילים מישראל ומחו"ל. במפגשים אלה ייחשפו התלמידים למגוון רחב של נקודות מבט ושפות-שיח בזיקה הדוקה להתנהלותם של שדות הייצור, התצוגה והביקורת של האמנות היום. במסגרת ביקורים אלה יתקיימו סמינרים, הרצאות, סדנאות וביקורי סטודיו. ביקורי הסטודיו מאפשרים מפגש ודיון של כל סטודנט וסטודנט עם האורחים המבקרים בתכנית והמהווים חלק מהמהלך הלימודי של התכנית; תכנית האורחים אמורה להפגיש את המשתתפים עם מגוון רחב של נקודות מבט של אמנים, מבקרים, תיאורטיקנים ואוצרים פעילים מישראל ומחו"ל. בנוסף לאורחים אשר יוזמנו על-ידי התכנית ייעשה מאמץ להיענות ליוזמות של משתתפי התכנית להזמנת אורחים נוספים. התכנית מעודדת ביקורים חוזרים ויצירת קשרים מתמשכים עם צוות של מרצים מחו"ל שחלקם מגיעים באופן סדיר מספר פעמים בשנה לתכנית.

סדנאות רב תחומיות

סדנאות אלה מתמקדות בשאלות של יחסי התיאוריה והמעשה האמנותי; בתיאוריות של האמנות הפלסטית ובתחומים המקיפים אותה – כמו ספרות, ארכיטקטורה, קולנוע, פילוסופיה, כלכלה, סוציולוגיה, עיצוב, מחול, מוסיקה וסאונד והקשרי תצוגה – מתוך הדגשת הקשרים שונים של ההווה ביחס לאלה. במסגרת הסדנאות יתקיימו סמינרים ויוזמנו באופן שוטף מרצים אורחים לסדרות של הרצאות מובנות, מפגשי אמן ודיונים.

תערוכות וחללי תצוגה

במהלך הלימודים יציג כל משתתף/סטודנט את עבודותיו מספר פעמים במסגרות שונות של התוכנית. תצוגות שיערך בהן דיון המלווה את עבודת הסטודנט במהלך התכנית, הגשות ותערוכות סוף שנה, וכן תצוגות רלוונטיות לנושאים הנידונים בתכנית. חלק מהדיונים פנימיים וחלק נחשף לקהל בתערוכות ו/או פלטפורמות. תערוכות יחיד שמחוץ לתוכנית בתקופת הלימודים יתאפשרו רק באישור ועדת ההוראה של התוכנית.

סדנאות אורח - מפגש עם אמנים ומרצים אורחים

במהלך הלימודים ייפגשו הסטודנטים של אמנים, מבקרים, תיאורטיקנים ואוצרים פעילים מישראל ומחו"ל וייחשפו למגוון רחב של נקודות מבט. במפגשים אלה ייחשפו הסטודנטים למגוון רחב של נקודות מבט ושפות-שיח בזיקה הדוקה להתנהלותם של שדות הייצור, התצוגה והביקורת של האמנות היום. במסגרת ביקורים אלה יתקיימו סמינרים, הרצאות, סדנאות וביקורי סטודיו. ביקורי הסטודיו מאפשרים מפגש ודין של כל סטודנט וסטודנט עם האורחים המבקרים בתכנית והמהווים חלק מהמהלך הלימודי של התכנית. בנוסף לאורחים אשר יוזמנו על-ידי התכנית יעשה מאמץ להיענות ליזמות של משתתפי התכנית להזמנת אורחים נוספים. התכנית מעודדת ביקורים חוזרים ויצירת קשרים מתמשכים עם צוות של מרצים ואנשי אמנות ותרבות מחו"ל.

מרצים אורחים 2011-2013:

ג'רג' דידי הוברמן, פילוסוף, פריז; אלן פליישר, אמן ומנהל לה פרנואה; יונתן ויניצקי, אמן, חיפה; ניקולא טרזי, אוצר, עורך פלשארט ניו יורק/מילנו; ג'יימס טרינור, ניו יורק, גמה בק, אמנית; ברלין; שי אזולאי, אמן, ירושלים; ראובן ישראל, אמן, תל אביב/ניו יורק; אנה פאולה כהן, אוצרת, מילנו; נורית אביב, פריז; מעין אמיר, תל אביב; סטיבן מאדוף, אוצר, ניו יורק; רקס מדיה קולקטיב, אמנים, ניו דלהי; ד"ר מארק גודפרי, אוצר, טייט מודרן לונדון; ניר הוד, אמן, ניו יורק; ינאי טויסטר, אמן, תל אביב; אביגיל קולינס, אמנית, ניו יורק; רונה יפמן, אמנית, תל אביב/ניו יורק; ליאור שביל, אמן, תל אביב/ניו יורק; שי צורים, אמן, ניו יורק; רענן אלכסנדרוביץ', תל אביב; הדס קידר, אמנית ואוצרת, תל אביב; שחר כסלו, תל אביב; שחר מרכוס, תל אביב; פרופ' מרצ'ין ברדיסזאק, פוזנן; רפל יקובוביץ', פוזנן; שחר יהלום, תל אביב/ניו יורק; אדם רבינוביץ', לוס אנג'לס/תל אביב; מריון ריצמן, ציריך; רוני בס, ניו יורק; מג'ידה קטארי, פריז; ניקולא בוריו, פילוסוף, פריז; נעמי לב, מבקרת אמנות, ניו יורק; יונתן מסה, אמן, ברלין; שרית שפירא, אוצרת, תל אביב; רוג'ר באלן, אמן, יוהנסבורג; פאזל שייך, אמן, ניו יורק; ד"ר אריאל שוויצר, חוקר קולנוע, פריז/תל אביב; יסמיל ריימונד, אוצרת, אוסף דיה ניו יורק; אוהד פישוף, אמן, תל אביב; אלעד לרום, אמן, תל אביב; גיא אביטל, אמן, תל אביב; אבי סבח, אמן, תל אביב; ליאופולד קסלר, אמן, וינה; רות מישלי, אמנית, תל אביב; איתן בן משה, אמן, תל אביב; אוהד מרומי, אמן, ניו יורק/תל אביב; אוהד זהבי, פילוסוף, תל אביב; יהושע בורקובסקי, אמן, ירושלים; טומי הארטונג, אמן, ניו יורק; ג'רמי מילר, אמן, לונדון; דורית לויטה-הארטן, אוצרת, ברלין; עומר פאסט, אמן, ברלין; גיא בן-נר, אמן, תל אביב; סירי פייר, אוצרת, ציריך; ליסה בילדנמאייך, אמנית, ציריך; תומאס גלר, אמן, ציריך; ג'פרי שנאפס, חוקר והיסטוריון, הארווארד; ליו שיאודונג, אמן, בייג'ין; רמי מימון, אמן, תל אביב; אורי גרשוני, אמן, תל אביב; כריסטופר קולנדרן תומאס, אמן, לונדון; זביגניו וורפחובסקי, אמן, וורשה; פרופ' אירית רוגוף, תיאורטיקאנית, לונדון; בועז ארד, אמן, תל אביב; רועי רוזן, אמן, תל אביב; אורי ניר, אמן, תל אביב; אלהם רוקני, אמנית, תל אביב; דוד עדיקא, אמן, תל אביב.

שיתופי פעולה ופרויקטים בינלאומיים

כחלק מתכנית הלימודים יוזמת התכנית פרויקטים של שיתופי פעולה עם בתי ספר ומוזמנת ליטול חלק באירועים וסמינרים בינלאומיים בארץ ובחו"ל.

בשנים האחרונות קיימנו את הפרויקטים הבאים:

▪ **דונה עם אנדרה זיטל, קליפורניה – Institute of Investigative Living מאי 2013 AZ West**

דונה בינלאומית במתחם של האמנית אנדרה זיטל AZ West במדבר בדרום קליפורניה. סדנה/פרוייקט מחקר קבוצתי העוסק בבחינת גישות שונות לקונספט הבסיסי של צורת חיים או life practice; במהלך הסדנה הזמנו המשתתפים לחוות התנהלות שהיא מעבר לחוויה היומיומית הנורמטיבית, זאת על מנת לבחון מחדש הנחות הרגלי לצריכה, ערכים ונורמות חברתיות משתתפי הסדנה היו סטודנטים מבצלאל, אוניברסיטת קולומביה ושטוקהולם. הסדנה בהנחייה אנדרה זיטל בשיתוף עם ג'יימס טרינור מרצה מאוניברסיטת קולומביה, כותב, מבקר, עורך לשעבר של מגזין Frieze.

▪ סמינר פוזנן – אפריל 2013

תוכנית התואר השני של בצלאל יזמה שיתוף פעולה בינלאומיים האוניברסיטה לאמנות של פוזנן, פולין. שיכלול חילופי מרצים, סטודנטים, תערוכות וסמינרים משותפים. באפריל 2013 יצאה קבוצה של מרצה וסטודנטים מטעם בצלאל לסמינר בפוזנן שכלל בפוזנן שכלל הכרת סצנת האמנות בפולין, מפגשים עם סטודנטים, ביקורי סטודיו וסמינרים משותפים. בהמשך מתוכננת תערוכות קבוצתיות בינלאומיות בהשתתפות סטודנטים/אמנים משני בתי הספר וסדנאות אורח של מרצים ועוד.

▪ סדנה סינגפור 2012 – Tropical Lab 6 – יולי 2012

סדנה בינלאומית המתקיימת זו השנה השישית בבית הספר לאמנות LASALLE שבסינגפור בהשתתפות סטודנטים לאמנות מבתי ספר מובילים בעולם ביניהם: קולמביה, ניו יורק, רויאל אקדמי לונדון, המכון לאמנות של קליפורניה, בית הספר לאמנות לוצרן, אוניברסיטת אקדמיה מרכזית לאמנויות בייג'ין, אוניברסיטת נגויה לאמנות ועוד. נושא הסדנה בשנה זו הוא *אדמה Land*, מושג שתמיד היווה מקור לחקירה ובחינה בפרקטיקות אמנותיות שונות ולמשמעויות. במסגרת הסדנה יאפשר המפגש הבין תרבותי של האמנים התייחסות מאתגרת ומעוררת מחשבה. יתקיימו סיורים בסינגפור, מפגשים עם אמנים מקומיים, תצוגות אישיות, סמינרים ועבודה על פרויקטים. הסדנה תסתיים בתערוכה קבוצתית במכון לאמנות עכשווית של סינגפור Institute of Contemporary Art Singapore.

▪ שיתוף פעולה עם בית הספר לתארים מתקדמים באמנות לה פרנואה - La Fresony

התוכנית מקדמת שיתוף פעולה עם בית הספר כולל ביקורי מרצים אורחים, סמינרים, הרצאות ופרויקטים אמנותיים משותפים. בית הספר שם דגש על פרויקטים שמבוססים בעיקר על שפות, טכניקות ומדיומים ושפות של קולנוע, צילום, וידיאו ושימוש בסאונד ומוסיקה.

▪ סדנה בלגרד - ספטמבר 2010 - Real Presence 10

סדנה בינלאומית לאמנים צעירים, החוגגת השנה עשור, בהשתתפות כ-100 סטודנטים מ-15 בתי ספר ואקדמיות לאמנות ברחבי העולם. הסדנה שמה לה למטרה ליצור פלטפורמה דינאמית לדורות חדשים של אמנים מרקע תרבותי וחברתי שונה, שיוצרים במדיות ושפות ייצוג מגוונות. במהלך הסדנה יתקיים סימפוזיון בן שבועיים אליו מוזמנים אמנים, אוצרים, מנהלי מוסדות תרבות ופרופסורים המקיימים מפגשי אמן, הרצאות, מיצגים ופאנלים. במרכז הסדנה עומדת עבודה והכנה של תערוכות סטודנטים בחללים שונים בעיר. בנוסף, נפתחת תערוכה קבוצתית בהשתתפות אמנים שהיו מעורבים בסדנה. הסדנה מתקיימת לרוב בבלגרד אך שואפת לקיים יחסי גומלין עם אירועי אמנות מרכזיים, והתקיימה בין השאר במסגרת הביאנלה בונציה 2005 ו-2009 הביאנלה באיסטנבול 2007 וקסטלו דה ריבולי 2008.

▪ סדנה שיקגו יוני 2009 Bauhaus Labs

ביוני 2009 כחלק מפרויקט בין-דיסציפלינארי שכותרתו 'המודרני' The Modern, לרגל שנת 'המודרניזם' בשיקגו וחגיגות 90 שנה לבאהאוס ושיתוף הפעולה מתמשך עם בית ספר לאמנות בשיקגו, הוזמנו סטודנטים מבצלאל להשתתף בסדנה הבינלאומית 'מעבדות באהאוס' Bauhaus Labs. הסדנה התקיימה בבניין Crown Hall, יצירת המופת של האדריכל הגרמני מיס ון דה רואה, הממוקם במכון הטכנולוגי של אילינוי (IIT) Illinois Institute of Technology. בסדנה השתתפו סטודנטים משיקגו, ויימר ובצלאל.

במרכז הסדנה עמדו ארבע סדנאות אמן (master classes): יאן טיכי, (תל אביב/שיקגו); ג'קי בס Jackie Baas (מוזיאון לאמנות ברקלי); מייק לינדסטרם Mike Lindström + מרטין אבילה Martin Avila, שטוקהולם.

בנוסף, התקיימו סדנאות עבודה קונספטואליות ברוח הבאהאוס הגרמני שהובאו לשיקגו בשנת 1937 על ידי לסלו-מוהולי-נג' Laszlo Moholy-Nagy, סיורים בעיר והרצאות אורח.

▪ סדנה טייפה 2008 – Taipei Biennial – Taipei Drift – ספטמבר 2008

סדנה בינלאומית רביעית בהשתתפות סטודנטים מהתוכנית, בהמשך לסדנאות שהתקיימו בדוקומנטה בקאסל, הלסינקי והביאנלה באיסטנבול. הסדנה בשנה זו התקיימה לצד אירועי הביאנלה לאמנות טייפה

2008 בהשתתפות סטודנטים מ-12 תוכניות תואר שני באמנויות מאירופה, אסיה, ארה"ב, אוסטרליה וניו זילנד. הסדנה עסקה ביחסי הגומלין בין תרבות, אמנות עכשווית והרלבנטיות ללוקאלי, לגלובאלי תוך התייחסות למרחב האורבאני ולמימדים סוציו-גיאוגרפיים. במסגרת הסדנה התקיימו סיורים באתרי הביאנלה, סיורים בטייפה ומפגשים פעילים חברתיים ומתכננים. הסטודנטים חולקו לקבוצות עניין ועבדו על פרויקטים משותפים שהוצגו בתערוכה קבוצתית במוזיאון האוניברסיטה לאמנויות בטייפה (Underground Museum - Taipei National University of).

▪ **סמינר וסימפוזיון בינלאומי גוואנג'ו קוריאה 2008 Biennale Gwangju 2008 ספטמבר 2008**
Global Institute: Seminar and International Symposium

סמינר וסימפוזיון בינלאומיים שהתקיימו במסגרת אירועי הביאנלה ה-7 בגוואנג'ו שבקוריאה בהשתתפות בתי ספר מן פרנסיסקו (San Francisco Art Institute) רויאל קולג' לונדון (Royal College of Art London), אוניברסיטה בסיאול (Korean National University of Art Seoul), האוניברסיטה המארכת בצ'ונג (Chonnam National University) ובצלאל אקדמיה לאמנות. במסגרת הסמינר והסימפוזיון נדונו נושאים ותיאוריות הקשורים לשדה האמנות בעידן הגלובליזציה; הפוליטיקה של ריבוי אירועי אמנות ספקטקולריים ותערוכות בינלאומיות והקשריהם לתרבות, כלכלה, חברה ואורבניזם. הסמינר רכז ואורגן על ידי פרופ' אקווי אנזו (Okwui Enwezor) אוצר הביאנלה בגוואנג'ו, מבקר אמנות ומשנה לנשיא של המכון לאמנות בסן פרנסיסקו.

סטודנטים נבחרים ופרופסורים מבתי הספר המשתתפים נטלו חלק בסמינר שכלל קריאת מאמרים, דיונים, ביקורים וסיורים מודרכים בתערוכות הביאנלה ומפגש עם אמנים. הסמינר לוהה בסימפוזיון בינלאומי אליו הוזמנו תיאורטיקנים, אינטלקטואלים, מבקרי תרבות ואמנות, ואוצרים שהציגו ניירות עמדה וקיימו דיון שאלות של תרבות וגלובליזציה.

▪ **סדנה תל אביב יולי 2008 (Off) White City Tel Aviv**

בקיץ 2008 ארחה תוכנית התואר השני באמנויות של בצלאל סדנה בינלאומית לתלמידי תואר שני מבצלאל, שיקגו (School of the Art Institute Chicago), ואקדמיה לאמנות גטבורג (Göteborg). הסדנה התקיימה במסגרת שיתוף פעולה עם בית הספר של המכון לאמנות של שיקגו (School of Art Institute Chicago SAIC).

הסדנה שכתרתה white city Tel Aviv (off) היוותה חלק מפרויקט משותף מתמשך שכתרתו 'המודרני' The Modern; פרויקט שבו בתי הספר משתפים פעולה בסדרה של אירועים, דיונים וסדנאות בניסיון לבחון את מידת הרלבנטיות של המודרניזם בתרבות, בחברה ובסביבה העירונית היום.

סדנה בתל אביב התמקדה הסדנה במודרניזם בהקשר הייחודי של ישראל, תוך התייחסות למאה שנות תל אביב ומלאת תשעים שנה לבואהאוס. במפגש בתל אביב הושם דגש על מאפייני הייחודיים של הפרויקט המודרניסטי כפי שבאו לידי ביטוי בישראל (תל אביב, 'הפרויקט הישראלי' והקבוצה).

בפרויקט השתתפו סטודנטים משלוש האקדמיות והוא התנהל סביב שלוש סדנאות (master class): אוהד מרומי (תל אביב/ניו יורק); ארנסטו פוז'ול (Ernesto Pujol) (שיקגו/ניו יורק); ד"ר סטפן שמידט (Staffan Schmidt) גטבורג, שבדיה

▪ **שיתופי פעולה - Glasgow School of Art - בצלאל**

תוכנית התואר השני של בצלאל מקיימת מזה כמה שנים שיתופי פעולה במסגרות שונות עם בית הספר לאמנות בגלזגו, כולל סדנאות בינלאומיות בגלזגו (2003) בתל אביב (2006); ביקורי מרצים וסמינרים של ד"ר פרנסיס מק'יי, סם איינסלי ותוכנית חילופי סטודנטים. ב-2008 הוחלט לקיים תערוכות קבוצתיות בינלאומיות בהשתתפות סטודנטים/אמנים משני בתי הספר:

▪ **צאן Flock - ינואר 2008 - בצלאל: Glasgow School of Art גלריה בצלאל תל אביב**
תערוכה בינלאומית של סטודנטים מגלזגו ותל אביב שהתקיימה בגלריה בצלאל תל אביב. אוצרת התערוכה הלן דה מיי, סטודנטית מגלזגו שלמדה בבצלאל במסגרת חילופי סטודנטים. הוחלט לקיים תערוכה בינלאומית בת"א ובהמשך בגלזגו של סטודנטים מתוכניות התואר השני.

▪ **A4 - ינואר 2009: תערוכה בינלאומית - Glasgow School of Art – בצלאל**
התערוכה המשותפת השנייה של סטודנטים מגלזגו ובצלאל התקיימה בינואר 2009 במסגרת סדנה של שבוע בבית הספר בגלזגו וב-Cove Park. הסדנה כללה מפגשים עם אמנים, ביקורי סטודיו והכנת תערוכה משותפת (שהייתה פתוחה לכל הסטודנטים לתואר שני באמנויות בבצלאל ובגלזגו) סביב הקונספט של עבודות נייר A4; A4 הוא אבן הבניין, יחידת הבסיס. העבודות שהוכנו היו חד ותלת מימדיות והוצגו כהתערבות [Intervention] בחלל משרדי.

▪ **סדנה קאסל 2007 – Open Space**
סדנה שלישית בסדרה של סדנאות בינלאומיות שהתקיימו באיסטנבול ובהלסינקי, שהתקיימה לצד אירועי הדוקומנטה בקאסל ופרויקט הפיסול במונסטר 2007 בהשתתפות סטודנטים מתוכניות תואר שני באמנויות מאירופה, אסיה וארה"ב.

▪ **סדנה הלסינקי 2006 – Collaborations on Site**
סדנת בינלאומית של תוכניות תואר שני באמנויות שהתקיימה בהלסינקי במסגרת אירועי ARS 2006 בהשתתפות בתי הספר מאירופה, אסיה וארה"ב וכללה תערוכה במוזיאון Kiasma.

▪ **שיתוף פעולה בין בצלאל, בוזאר פריס ומוזיאון עין חרוד**
בסתיו 2006 התקיימה סדנה משותפת בהשתתפות קבוצת סטודנטים, תלמידי תואר שני, מהבוזאר ומבצלאל בקיבוץ עין-חרוד סביב הכנת תערוכת דיוקנאות של הצלם הצרפתי Patrick Faigenbaum. במרץ 2007 נסעו סטודנטים מבצלאל לפאריס להמשך הסדנה בבוזאר כולל ביקורי סטודיו, שיחות אמן, דיונים ועוד.

▪ **סדנה איסטנבול 2005 – Lost in Translation**
סטודנטים מבצלאל השתתפו יחד עם 60 סטודנטים לתואר שני באמנויות מכל העולם בסדנה במסגרת אירועי הביאנלה לאמנות באיסטנבול 2005 שכללה הרצאות, דיונים והכנת תערוכה משותפת בנושא העיר איסטנבול שהוצגה בחלל תצוגה של הביאנלה.

▪ **MFA International – תערוכה בינלאומית במסגרת 100 שנים לבצלאל**
תערוכה בינלאומית מחווה למאה שנות בצלאל התקיימה בטרמינל הישן בשדה התעופה בן-גוריון ובה הציגו בוגרי התכנית מבצלאל ובוגרי תוכניות תואר שני באמנויות MFA מבתי ספר לאמנות בעולם ביניהם:

Academy of Fine Arts Helsinki - KOVA

CalArts, Los Angeles

Columbia University School of Arts, New York

Ecole Nationale Supérieure des Beaux Arts Paris

Ecole Nationale des Beaux Arts de Lyon

Goldsmith's College, London

Malmö Art Academy

Konstfack, University College of Art, Craft and Design, Stockholm

School of Art Institute Chicago

Staatliche Hochschule für Bildende Kunst – Städelschule - Frankfurt am Main

The Royal University College of Fine Arts, Stockholm

Glasgow School of Art

The Slade School of Art, London

Yildiz Technical University Art and Design Faculty Istanbul

סמינרים וימי עיון

ניקולא בוריו, פאריז - סמינר – דצמבר 2012
סדרת מפגשים עם ניקולא בוריו, מנהל הבוזאר פאריס

יונתן מסה, ברלין - סמינר – ינואר 2013
סדרת מפגשים עם ניקולא בוריו, מנהל הבוזאר פאריס

האלביתי - הפסיכואנליזה פוגשת את האמנות, אפריל 2012
סמינר לרגל צאת התרגום החדש למסתו של זיגמונד פרויד בהנחיית ד"ר יצחק בנימיני וד"ר גל ונטורה

מציאות רבה מדי אמנות המופע / פרפורמנס / מיצג / פעולה , אפריל 2012
יום העיון לרגל צאתו לאור של הספר *מציאות רבה מדי – על אמנות המופע* מאת הדס עפרת

המוזיאון העתידי לבוא , יוני 2012
הרצאות ודיון לכבוד הוצאת אסופת המאמרים
עמרי גרינברג, ד"ר אריאלה אזולאי, ד"ר גדעון עפרת, יותם דביר

אמנות כח וכסף, מוזיאון תל אביב לאמנות, יוני 2012,
כנס בשיתוף תוכנית התואר השני באמנויות עם איגוד האמנים הפסלטיים כחלק משנת האמנות של תל אביב-יפו

פורום דת ודמוקרטיה, תיאטרון הבימה, יוני 2012
מיצג של סטודנטים לתואר שני באמנויות בצלאל בהנחיית האמנית הצרפתייה מג'ידה קטארי במסגרת מפגשים, דיונים ורבי שיח סביב הנושא של דת ודמוקרטיה. בתמיכת המכטון הצרפתי.

לימודים עיוניים

הלימודים העיוניים הם חלק אינטגרלי מתוכנית הלימודים ומתקיימים בבצלאל, הר הצופים ירושלים במסגרת בית הספר ללימודים מתקדמים. הלימודים מתקיימים בימי רביעי, בסמסטר א'.

שנה א'

על הסטודנטים לצבור 8 נ"ז בלימודיהם על-פי הפרוט הבא:

1. קורס חובה – אוצרות בין תיאוריה לפרקטיקה, 2 נ"ז
2. סמינר בחירה מתקדם, 4 נ"ז [ראו רשימת קורסים בהמשך]
3. קורס בחירה מתקדם, 2 נ"ז [ראו רשימת קורסים בהמשך]

שנה ב':

על הסטודנטים לצבור 8 נ"ז בלימודיהם על-פי הפרוט הבא:

1. קורס חובה - ביקורת אמנות, 2 נ"ז
2. סמינר בחירה מתקדם, 4 נ"ז [ראו רשימת קורסים בהמשך]
3. קורס בחירה מתקדם, 2 נ"ז [ראו רשימת קורסים בהמשך]

קורס חובה שנה א':

1800150-0 אוצרות בין תיאוריה לפרקטיקה: האמנות של היות נמשל קצת פחות

2 ש"ס, 2 נ"ז

מסטר א', יום ד', 19:00-17:30

מעין אמיר

השעור יציע לחשוב על אמנות עכשווית דרך נקודות מפגש בין משטר דימויים אחד באחר, בין אידאולוגיות סותרות, כמו גם ינסה להתחקות אחר האופנים בהם מפגשים אלו מייצרים סביבות משתנות בהן אובייקטים, רעיונות, ודימויים, מקיימים ביניהם משא ומתן תמידי, משנים צורה. דרך שורה של שאלות על מושגים מרכזיים כגון: העכשווי, הפוליטי, ההווה הקולוניאלי, קהילות סגורות של ידע והפרטה של ההון הסימבולי, נתבונן במהלך השעור בתערוכות אמנות בינאלומיות מרכזיות, עבודות אמנות ונקרא בתיאוריות מתחומים שונים כגון: פילוסופיה פוליטית, גאוגרפיה אנושית, ביקורת תרבות, פילוסופיה מכוונת אובייקט ועוד.

במהלך הקורס נעמוד על מאפייניה של הכתיבה ושל הרגישות הדקונסטרוקטיבית ביצירתו של ז'אק דרידה. נעסוק במושגים כהקרבה, אחריות, כלכלה, אבל, תאריך, תרגום וסוד. נקרא חלקים מתוך היצירות הבאות: **מתת מוות** – על עקידת יצחק ועל "ספרות בסוד"; **שיבולת: לפאול צלאן** על תאריך ורישיון מעבר; "מהו תרגום רלוונטי?" – על **הסוחר מוונציה; זיכרונות: לפול דה מאן** – על ידידות ומלנכוליה.

ביבליוגרפיה

- בק, א., (2011), *קוסמופוליטיות: תיאוריה ביקורתית למאה ה-21*, תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- דויטש, ר. (2011) *האמנות של היות נמשל קצת פחות*, "בתוך: מ. אמיר (עורכת) קטלוג התערוכה *מהו הפוליטי*, מוזיאון בת-ים, עמ' 11-19
- מוף, ש" (2010), *אמנות על כל צורתיה על בעלת ממד פוליטי*, "בתוך: מ. אמיר (עורכת) קטלוג התערוכה *מהו הפוליטי*, מוזיאון בת-ים, עמ' 20-34
- ספיבק, ג. צ" (2004), 'כלום יכולים המוכפפים לדבר?' בתוך: י. שנהב (עורך), *ולוניאליות והמצב הפוסטקולוניאלי* תל אביב וירושלים: הקיבוץ המאוחד ומכון ון ליר, עמ' 135-185.
- פלמן, ש. וד., לאוב, (2008), *עדות, משבר העדים בספרות, פסיכואנליזה ובהיסטוריה*, תל אביב: רסלינג

**קורס חובה שנה ב':
270613-1 ביקורת אמנות: לחשוב דרך האמנות**

**2 ש"ס, 2 נ"ז
סמסטר א', יום ד' 17:30 – 19:00
דר' רפאל זגורי אורלי**

מאז ומעולם חיפשו אמנים אופנים שונים להעתיק ולשבש את הניגודים המושגיים בהיסטוריה של המחשבה. באופן הזה נראה כיצד עולים כל העת מתוך האמנות ניסוחים מחודשים של עמדות תיאורתיות מסורתיות, ויותר מכך, ניסוחים מחודשים של "אתרים" שמתוכם המחשבה מאפשרת את עצמה. כאילו שהאמנות מתווה את "המבנה" שבו המחשבה נקראת לבחון מחדש את היסודות שלה, את הגבולות שלה (משמע את מושג הביקורת שכה קשור לשיח שלה) ואת הכיוונים שלה. משימתנו תהא אם כן להראות את האופן שבו האמנות דוחקת במחשבה ומאלצת אותה לבטא את עצמה אחרת ואולי לנסח מושג ביקורת אחר מזה שהנחה אותה רוב הזמן.

במסגרת הקורס נקשור את הדיון במהות ועמיד ביקורת האמנות למה שמכונה בעולם האמנות 'שיחת אמן'; לאופן שבו מציגים האמנים את עצמם, מדברים את עבודתם, מתנסחים בפומבי, מבקרים ומקבלים ביקורת.

לא נוכל שלא לדון בשאלות של קול, נשימה, נוכחות פיזית, תנועה בחלל, דיקציה, דיבור מול צופים/קהל, קריאת סיטואציות, שאלות ותשובות, סטאטוס האמירה הפוליטית/חברתית, מרחב ציבורי, נראות, מופע, פרפורמטיביות. כמו כן, אנו נתייחס לסוגיה כיצד לתווך את מעשה האמנות ומה, אם בכלל.

במהלך השיעורים יתארחו אנשי תיאוריה ופרקטיקה של התיאטרון והמופע.

מטלות הסטודנטים: השתתפות פעילה בשיעורים. במגרת הקורס יידרש כל סטודנט לקיים שיחת אמן מול קהל הסטודנטים בכיתה.

ביבליוגרפיה (חלקית)

גי דבור, *חברת הראווה*, הוצאת בבל, 2001
אנטון ארטו, *התיאטרון וכפילו*, בבל, תל אביב, 1996
Nicolas Bourriaud « Relational Aesthetics » (Presses du reel, 1998 –French- 2002 –English)
Nicolas Bourriaud « Postproduction » (Lukas & Sternberg, 2002, English. French version: Presses du Réel).

סמינרים (שנים א' וב'):

1800153-0 רוחות רפאים, מגדרים, בני אדם, סובייקטים, חיות ועוד שאלות של זהות

4 ש"ס, 4 נ"ז

סמסטר א', יום ד' 17:30-14:30

דר' רפאל זגורי-אורלי

שאלת "הזהות וההבדל" משחקת תפקיד מרכזי בפריסתה של הרציונאליות המערבית "שלנו". למעשה, אנו טוענים ששאלה זו מכוננת את האירוע עצמו של המסורת המערבית מאז אפלטון ועד ניטשה והיידגר. המשימה העיקרית שלנו תתחיל בנסיון לאזכר את קו המחשבה שנקבע על ידי שאלה זו בהיסטוריה של המחשבה וכן לפרוש את האופן שלפיו חוק זה ניסח את עצמו מחדש עם כניסתה של הדקונסטרוקציה. במובן זה, אנו ננסה לגלות בתוך ומתוך ההיסטוריה של המחשבה את האופן שבאמצעותו פרץ מושג ה-differance-דיפראנס. כך אנו נדגים כיצד מושג הדיפראנס רדף, העסיק, הטריד את הניסוח של השאלה המסורתית של זהות והבדל (ובהתאמה של גבריות ונשיות, אנושיות וחייתיות, האבחנה בין מציאותי ללא מציאותי, ממשי ללא ממשי, חי ודומם, קיום ואי קיום, הניגוד למה בין הנוכח למה שאינו), במילים אחרות באיזה אופנים הדיפראנס בו זמנית אף מאשר את הניגודים הללו, תוך נישולם ופירוק סמכותם. רק אז ניתן להתייחס לרעיון רוח הרפאים כמספק דחיפה ללא תנאי לדיפראנס, מבנה אחר של חוויה מחוץ להבחנה החדה והאחוד שלה בין זהות והבדל. שאלות אלה יובילו אותנו לשוב ולבחון את הבכורה של הנוכחות הן בהיסטוריה של המחשבה והן באמנות.

ביבליוגרפיה:

דרידה ז'אק, דרידה קורא שייקספיר, (אוסף מאמרים תרגום: מיכל בן נפתלי) הקיבוץ המאוחד, תל אביב, 2007

דרידה ז'אק, היה שלום: לעמנואל לוינס, , הקיבוץ המאוחד, תל אביב, 2009
הגל ג'ופ, הקדמה לפנומנולוגיה של הרוח, (תרגום י. יובל), מגנס, ירושלים, 2001
הגל ג'ופ, רוח הנצרות וגורלה, (תרגום ג. גולדברג), רסלינג, תל אביב, 2005

Buttler J., *Gender Trouble*, Rutledge, United States, 1990

Derrida J., *The Animal That Therefore I Am*, (translated by David Wills), Fordham University Press, 2008

סרטים:

Jean Rouch - *Les Maîtres fous*, 1956

Michael Haneke – *Caché*

4 ש"ס, 4 נ"ז
סמסטר א', יום ד' 17:30-14:30
דר' רוני ברנד

עיצוב החיים הוא כיום דבר שבשגרה ממחקר התאים בביוכימיה ועד לניתוחים קוסמטיים, ממדריכי חיים ועד לפוליטיקה של חיים חשופים. בקורס זה נעקוב אחר התפתחויות חדשות באמנות, במדיה ובתרבות שמתייחסות לעיצוב החיים כחומר וכצורה. האמנים שנתעניין בהם, כמו רוברט אירווינג, אוליפר אולייסון וטינו סהגל, חושפים את צורות החיים שלנו באופן חווייתי. התיאורטיקנים, מוויטגנשטיין עד פוקו ואגמבן, מפתחים קשת מושגית להבנת ההבדל והקשר שבין האמנות והיום-יום. בחלק הראשון נעסוק בתקדימים ההיסטוריים לתהליכים אלו כגון הרומנטיקה הגרמנית, יצירת האמנות הטוטלית והבאוהאוס ונשאל גם אודות הסכנות הטמונות בניסיון לעצב את החיים כיצירה. בחלק השני, נתמקד באופן בן אמנים משקפים תהליכים אלו או לומדים להשתמש ביכולות החדשות על מנת להרחיב את גבולות האמנות.

מטלות הסטודנטים:

השיעור מבוסס על קריאה והשתתפות פעילה בדיון. החובות הפורמליות כוללות גם שתי תגובות בנות 5 עמודים כל אחת במהלך הסמסטר וסמינר בן 20 עמודים (שירחיב על אחת העבודות). לרוב, העבודות יתבססו על החומר הנקרא בכיתה ויתיחסו לעבודת אמנות, אמן או תערוכה. יש אפשרות לשלב עבודה טקסטואלית עם פרויקט אמנותי אישי.
מרכיבי הציון: 20% השתתפות, 20% תגובות קצרות, 60% סמינר

מהלך השיעורים

השיעורים יתקדמו על פי סדר הקריאה של הספרים. ננסה לשלב ביקור בכמה תערוכות במהלך הסמסטר. שני השיעורים האחרונים יוקדשו להצגת הסמינרים.

ביבליוגרפיה (לפי סדר השיעורים)

ג'ון ברג'ר, "למה להתבונן בבעלי חיים", "פול סטראנד", מתוך *על ההתבוננות*, פיתום, 2012
צפייה: ויטרווי דה סיקה, *גנב האופניים*

Giorgio Agamben, "The Cabinet of Wonder", in *The Man Without Content*, Stanford University Press

וולטר בנימין, "המספר", מתוך *ולטר בנימין, מבחר כתבים*, כרך ב': *הרהורים, הוצאת הקיבוץ המאוחד*, 1996

צפייה: רומן פולנסקי, *ירח מר*

Ludwig Wittgenstein, *Culture and Value*, The University of Chicago Press, 1980

(2012), רסלינג, 11-14, 2-1 פרנק ויטפורד, *באוהאוס*, (הקדמה, פרק

Michel Foucault, *The Birth of Biopolitics*, Palgrave Macmillan, 2008

Bernard Stiegler, "Introduction", Cinematic Time" in *Technics and Time*, 3, Stanford University Press, 2011

Nicolas Bourriaud, *Postproduction, Culture as Screenplay: How Art Reprograms The World*, Lukas and Sternberg, 2002

Nato Thompson (ed.), *Living as Form*, 2012

ספרים מומלצים:

אנדי וורהול, *מא' לב' ובחזרה: הפילוסופיה של אנדי וורהול*, בבל, 2005.

רם קולהאס, *הזיית ניו יורק*, בבל, 2010.

ד'אק רנסייר, *חלוקת החושי, האסתטי והפוליטי*, רסלינג, 2010.

Total Living: Fashion, Architecture, Design, Art, Communication, Charta, 2002

Dorothea von Hantelmann, *How to Do Things with Art*, JPR, 2010

Phillip Auslander, *Liveness: Performance in a Mediatized Culture*

Judith Rodenbeck, *Radical Prototypes*, MIT press, 2011

Grant H. Kester, *Conversation Pieces: Community and Communication in Modern Art*

Allan Kaprow, *Essays on the Blurring of Art and Life*
Ina Blom, *On the Style Site - Art, Sociality, and Media Culture*
B. Josephe Pine II and James H. Gilmore, *The Experience Economy*, 1999
Giorgio Agamben, *Nudities*, Stanford University Press, 2011.9

קורסי בחירה מתקדמים (שנים א' ו-ב') :

1800155-0 המסך מביט בי – מחשבות בעקבות לאקאן, בודריאר ואחרים

2 ש"ס, 2 נ"ז

סמסטר א', יום ד', 12:30 – 14:00

דר' יצחק בנימיני

קורס נלמד על הווייתו של הסובייקט העכשווי אל מול המסכים שמלווים אותו תמידית לעבר כינונו כסובייקט-צופה. נתהה על מהות זו בעקבות קריאה בכתבים של ההוגים פרויד, בודריאר, לאקאן, אלתוסר ואחרים. המסך יתואר ראשית כ-האחר מראתי שמביט בסובייקט ומעביר אותו תהליך הן של הזדהות והן של אובייקטליות, ושנית יתואר מה שמסתמן להיות תחילתו של תהליך שבו המסך הן המובן הפיזי והן במובן המנטלי מתמזג עם הסובייקט-צופה למהות-אחת עד להתנדפות העתידית של עצם ההבחנה ביניהם.

מטלות הסטודנטים:

קריאה משיעור לשיעור של הביבליוגרפיה ומבחן בית בסיום הקורס.

מרכיבי הציון : 100% מבחן בית

ביבליוגרפיה:

בודריאר, ז'אן. 1999. "זירוקס ואינסוף". סטודיו 106 (עורכת עורכת: גליה יאהב). המאמר מפוזר לאורך הגיליון.

בודריאר, ז'אן. 2007. סימולקרות וסימולציה. תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

בנימיני, יצחק. 2007. פאולוס והולדת קהילת הבנים – עיון ביסודות הנצרות בעקבות פרויד ולאקאן, תל אביב: רסלינג.

ויריליו, פול. 2006. המרחב הביקורתי, תרגום: אורית רוזן, תל אביב: רסלינג.

ז'יז'ק, סלבו. 2005. התבוננות מן הצד, תל אביב: רסלינג.

ז'יז'ק, סלבו. 2003. מטריקס – האחר הגדול והמציאות הוירטואלית, תל אביב: רסלינג.

אלתוסר, לואי. 2008 על האידיאולוגיה – מנגנוני המדינה האידיאולוגים (מהדורה מחדשת), תל אביב: רסלינג.

סרטר, ז'אן פול. 2007. המבט [פרק מתוך "הווייה ואין"], תרגום: אבנר להב, תל אביב: רסלינג.

פרויד, זיגמונד. 1914. "הצגת הנרקסיזם" מתוך: הצגת הנרקסיזם ומאמרים נוספים על פסיכודה, בתוך זיגמונד פרויד – מבחר כתבים, כרך א, תרגום: דנית דותן, תל אביב: רסלינג, 2007.

Jay, Martin. 1993. Downcast eyes: the denigration of vision in twentieth-century

French thought. Berkeley: University of California Press.

Krauss, Rosalind. 1976. "Video: The Aesthetics of Narcissism". October, Vol. 1: 50-

64 .

9301649-1 פרקטיקות אוצרותיות

2 ש"ס, 2 נ"ז

סמסטר א', יום ד', 12:30 – 14:00
נרית נלסון, נועם סגל

הקורס יבחן סוגיות עכשוויות באוצרות, ויציע לסטודנטים הן תשתית טקסטואלית והן תשתית פרקטית. במהלך הקורס ננתח את התיאוריות השונות על מקרי מבחן של תערוכות שונות מהארץ ומהעולם.

חלק ראשון: מבוא הסטורי- חיבור כלכלי וטכנולוגי שמסביר את ההלימה בין פיתוחים טכנולוגיים, שגשוג כלכלי ועמדות פוליטית בעולם ביחס לפיתוחו של מעשה האוצרות. **הדוקומנטות השונות**, התערוכה "סנסציה" כסמן דרך, ha'syba, אסתטיקת היחסים של שנות ה-90, המעבר מצפייה להשתתפות ועד רנסייר של היום.

חלק שני: פיתוחם של כלים תיאורטיים (ולא תיאוריים) לדיון על אמנות. **נדון** ונסביר כמה גישות של אוצרים כיום. **נעיין** בטקסטים של מריה לינד, עיסוק בשאלות של היררכיה בחלל, מי הוא הצופה ואיך מתייחסים אליו, מהי התייחסות לצופה מול משתתף, סוגסטיביות דרך הבנייה מרחבית וכן שאלות של ביקורת חברתיות דרך גבולות השיח וגבולות החלל.

ביבליוגראפיה

Exhibition catalogue- Documenta 11

Exhibition catalogue - Documenta 13

Aranda, Julieta (2010, Brian Kuan Wood and Anton Vidokle, What is contemporary art, Sternberg press, Berlin, NY.Eds.

Juliane Rebentisch "Aesthetics of Installation Art"

Bal, Mieke (2004), "setting the stage: the subject mise en scene" in exhibition catalogue: Between the cinematic and the theatrical, Kunsthauz Graz.

Birnbaum, Daniel (2005), Chronology, Sternberg press, Berlin and New York.

Bishop, Claire (2005), Installation Art, Routledge Books, New York.

Bishop, Claire (2006), Participation (Documents of Contemporary Art), MIT Press, Cambridge, MA.

Bourriaud, Nicolas (2002), Relational Aesthetics, translated by Simon Pleasance and Fronza Woods, Les Presses du Réel.

Krauss, Rosalind E. (2010), Perceptual inventory, MIT press, Massachusetts, USA.

Leighton, Tanya (ed.) (2008), Art and the moving image a critical reader, Tate publishing.

Lind, Maria (2010), Selected Maria Lind Writing, Sternberg Press, Berlin and New York.

Ranciere Jacques (2004), The politics of Aesthetics, Continuum Books, Cornwall.

Ranciere Jacques (2007), The emancipated spectator, Artforum March.

Ranciere Jacques (2009), Aesthetics and its Discontents, Polity Press Cambridge UK.

Taussig, Michael (1993), Mimesis and Alterity: A particular history of the senses, Routledge, London 1993.

Yve-Alain Bois and Rosalind E. Krauss (2000), Formless, MIT press, Massachusetts, USA.

9301647 ולטר בנימין – הרהורי המשוטט

2 ש"ס, 2 נ"ז
סמסטר א', יום ד', 12:30 – 14:00
דר' רוני ברנד

בשיעור זה נקרא ונדון בכתבים של ולטר בנימין, אחד מהחשובים החשובים של המחצית הראשונה של המאה ה-20. בנימין, איש ספר ואמנות, תיאורטיקן, מבקר תרבות, תיאולוג, מיסטיקן, ומעבר לכל פילוסוף, פיתח כמה מהשיטות והמושגים החשובים ליצור ולחקר תרבותי היום. הקריאות, מכל שנות חייו הקצרים של בנימין, יעסקו במגוון נושאים—שפה ותרבות חזותית, ביקורת אמנות, מיתוס ואידיאולוגיה, זכרון וטראומה, אמנות, היסטוריה ופוליטיקה. נקרא בעיקר את הטקסטים שתורגמו לעברית בשני כרכים—המשוטט והרהורים. אך נוסף גם מספר קטעים באנגלית, בעיקר מיצירת המופת "פרויקט הפסאג'ים", שאותה לא הספיק להשלים.

ביבליוגרפיה

ולטר בנימין, כרך א: המשוטט, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1996
ולטר בנימין, כרך ב': הרהורים, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1996
Benjamin, *The Arcades Project*, Harvard University Press, 2002.
Benjamin, *Selected Writings, Vol I*, Harvard University Press, 2004.
Benjamin: Vol. II-IV of *Selected Writings*, Harvard University Press, 2005-6.

מטלות הסטודנטים:

השיעור מבוסס על קריאה, השתתפות פעילה בדיון, מספר תגובות קצרות בנות עמוד במהלך הסמסטר ושתי עבודות כתובות, באמצע הסמסטר ובסופו, בהיקף של 7 עמודים כל אחת.

2700557 זהות ותרבות בעידן הדיגיטלי

2 ש"ס, 2 נ"ז
סמסטר א', יום ד' 12:30-14:00
דר' אשר סלה

*חלק מלימודי תוכנית התואר השני באוצרות וביקורת באמנות

גלובליזציה, פוסט מודרניזם, מהפכת המידע, הם נושאים שנכנסו לשיח הציבורי העכשווי, בתחומים כגון: פילוסופיה, אדריכלות, כלכלה, אנתרופולוגיה. בקורס זה נביא הסברים ופרשנויות של מושגים אלה בהקשר של סוגית הזהות והרב-תרבותיות, בהתבסס על מספר מיקרי מבחן בהקשרים תרבותיים ובמסורות היסטוריות שונים. ננסה להראות הן את החשיבות התיאורטית של השיח הפילוסופי אודות הגדרות הזמן והמרחב בהם אנו חיים והן את השפעת ההקשר החדש הסוציאקונומי בייצור ובתכנון מוצרי צריכה. כמו כן קורס זה יעסוק ביחסי הגומלין בין הכוחות הגלובליים והלוקליים בעולם העכשווי ובמסגרתו נארח מרצים מובילים בתחום הפרקטיקה והתאוריה בארץ

מטלות הסטודנטים: השתתפות פעילה בכל המפגשים, קריאה ודיון במקורות, הגשת עבודה בסוף סמסטר א'.

מרכיבי הציון: השתתפות בשיעורים 25%, עבודה 75%

רשימה ביבליוגרפית:

חובה:
חנין דוב, *גלובליזציה*, האוניברסיטה המשודרת, 2007
רם אורי, *הגלובליזציה של ישראל: מק'וורלד בתל אביב, ג'יהאד בירושלים*, תל אביב, רסלינג, 2005

רשות מומלץ:

Bauman Z., *Intimations of Postmodernity*, Routledge, London, 1992
Bauman Z., *Liquid Modernity*, Cambridge, 2000
Baudrillard J., *Simulacres et simulation*, Galilee, Paris, 1981 (also in Hebrew)

Bhabha H., *The Location of Culture*, Routledge, 1994
Clifford J., *Routes: Travel and Translation in the Late Twentieth Century*, Harvard University Press, 1997
Giddens A., *The Consequences of Modernity*, Standford, 1991
Hardt M. & T. Negri, *Empire*, Harvard University Press, Cambridge, 2000
Harvey D., *The Condition of Postmodernity. An Enquire into the Origins of Cultural Change*, Blackwell, Oxford, 1990
Hopkins, A.G. (ed.), *Globalization in World History*. London, 2004
Klein N., *No-Logo*, Knopf, 1999 (also in Hebrew)
Jameson F., *Postmodernism or the Cultural Logic of Capitalism*, Durham, 1991 (also in Hebrew)
Jencks C., *The Language of Postmodern Architecture*, London, 1991
Lyotard F., *La condition postmoderne*, Minuit, Paris, 1988 (also in Hebrew)
McHale Brian, *What Was Postmodernism?*, 2007
(<http://www.electronicbookreview.com/thread/fictionspresent/tense>)
Touraine A., *Critique de la modernite'*, Paris, 1992

פירוט נוסף בנושא תקנות אקדמיות, מלגות, פרסים וחילופים, ראה בפרקים השונים ובתקנון
/vxyusbyho cab,ui zv